

Bölüm 11

KARŞILAŞTIRMALI BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR

Halil Evren ŞENTÜRK¹
Hüseyin ÇAMLIYER²

KARŞILAŞTIRMALI EĞİTİM

Karşılaştırmalı Eğitim Kavramı

“Karşılaştırılmalı eğitim farklı kültürler ve farklı ülkelerdeki eğitim sistemlerinin benzerliklerini ve farklılıklarını tanımlarken, benzer görünen olguları açıklayan ve insanları eğitime yolları hakkında yararlı teklifler getiren bir disiplindir. Aynı zamanda, dünyada meydana gelen eğitim sorunlarının birbirleriyle olan benzerliklerini ortaya koymakla birlikte bu sorunların farklı ülkelerde, farklı şekillerde görüldüğünü ve çözüm yollarının da farklı olabileceğini gösteren bir alandır” (Anderson 1961; Jones 1971; Erdoğan 2003).

Karşılaştırılmalı eğitim, eğitim çalışmalarının mahiyetini ve eğitim problemlerini nedenlerini araştırarak, eğitim politikasının belirlenmesine yardımcı olup, belli eğitim sorularının çözümü için farklı kültürlerdeki eğitim sistemlerini incelemektedir (Anderson 1961; Lauwerys ve ark. 1979; Bennett ve ark. 1983).

Lauwerys ve arkadaşları (1979) ile Anderson’a (1961) göre “Karşılaştırmalı eğitim, toplumlarda mevcut olan eğitim sorunlarını ve bunların sebeplerini, diğer toplumlarda benzer faktörlere temas ederek belirleyen bir inceleme ve araştırma alanıdır”.

“Karşılaştırmalı çalışmalar kültürler arası etkileşim çalışmalarında, farklı toplum içerisindeki bireylerin bir olaya karşı benzerlik ve farklılıklarını açıklamak için, psikologlar, antropologlar, fen bilimcileri ve sosyologlar tarafından uzun yıllardan beri kullanılmaktadır. Fakat karşılaştırmalı metodlar fen alanındaki branşların gelişimi için çok öncelerden beri kullanılmaktadır. Bu tür araştırmaların bilim dünyasına buluşa dayalı özel durumlardan, genellemeye dayanan teorik bilgilere ulaşma yönünden oldukça fazla katkısı olmuştur” (Çepni 2007; Fraser 1964).

“Farklı kültürler ve farklı ülkelerde iki ya da daha fazla eğitim sisteminin ben-

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, hesenturk@mu.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, hsyncam@gmail.com

“Avrupa Birliği spor eğitimi temelinde spor liselerinin işlevsellik açısından durum analizi” isimli doktora tez çalışmasından üretilmiştir.

bu komitelerin şeffaf politikalarıyla genel olarak iyi bir yönetim sergilemekte oldukları, özellikle söz sahibi oldukları uzmanlık alanlarında kendi temel yetkinliklerine odaklandıkları” bildirilmiştir.

Sonuç

Karşılaştırmalı Eğitim, farklı eğitim sistemlerinin yapısının, amaçlarının, yöntemlerinin ve bu eğitim sistemleri içindeki sosyo-kültürel ilişkilerin performansının kültürlerarası karşılaştırmasını ifade etmektedir.

Karşılaştırmalı eğitimin en önemli amaçlarından biri de yaşadığımız dünyayı anlamaktır. Bu doğrultuda ulusal kimlikler, sosyal ve ekonomik koşullar, temel inançlar ve gelenekler (dini ve kültürel miras dahil), tutumlar, ilerici eğitim düşüncesinin durumu, dilbilimsel etkilerin yanı sıra, jeo-politik ve ideolojik geçmiş ve uluslararası anlama düzeyleri karşılaştırmalı eğitimin çalışma alanına girmektedir.

Yaşamın önemli bir parçası olan beden eğitimi ve spor üzerine farklı kültürler üzerinde yapılan çalışmaların oluşturduğu karşılaştırmalı beden eğitimi ve spor, böylelikle karşılaştırmalı eğitimin bir türevi olarak karşımıza çıkmaktadır. Beden eğitimi ve spor sistemleri arasındaki farklı bakış açılarından kaynaklanan (yerel, ulusal, bölgesel ve uluslararası seviyelerde), yapı, organizasyon, idare, yöntem gibi ilgili algılanan ya da gerçek olan benzerlik ve farklılıklar konusundaki mantıklı karşılaştırmaları içermektedir.

Dünya’da özellikle soğuk savaş döneminde sayıları hızla artan karşılaştırmalı beden eğitimi ve spor çalışmaları günümüzde de spor bilimleri alanında adlarından sıklıkla söz ettirmektedir. Türkiye’de ise karşılaştırmalı beden eğitimi ve spor üzerine yapılmış çalışmaların sıklıkla yüksek lisans ve doktora bitirme çalışmaları olarak karşımıza çıktığına değinmek gerekir.

Karşılaştırmalı beden eğitimi ve spor üzerine yapılmış çalışmalar, genellikle nitel araştırma yöntemleri ile gerçekleştirilmekte, çalışması güç ve zaman isteyen bir alan olduğu için ulusal spor bilimciler tarafından pek tercih edilmemektedir. İlerleyen yıllarda alanda çalışmak isteyen bilim insanları ile ulusal karşılaştırmalı beden eğitimi ve spor çalışmalarının sayısının artacağı öngörülmektedir.

KAYNAKÇA

- Anderson CA. (1961). Methodology of Comparative Education. *International Review of Education*, VII (No. 1, 1961), s. 1.
- Bennett BL, Howell ML, Simri U. (1983) *Comparative physical education and sport (2nded.)*. Lea &Febiger, 600 Washington Square, Philadelphia, PA 19106.
- Çepni S. (2007). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Trabzon: Celepler,
- Demirel Ö. (2000). *Karşılaştırmalı eğitim*. Ankara: PeGem A Yayıncılık,
- Erdoğan İ. (2003). Karşılaştırmalı eğitim: Türk eğitim bilimleri çalışmaları içinde önemsenmesi gereken bir alan. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 1.3 265-282.

- Jones PE. (1971). *Comparative education: Purpose and Method*. St.Lucia, Australia 1971, s. 39.
- Fraser S. (1964). *Jyllien's Plan for Comparative Education, 1816-1817*. New York: Teachers' College, p. 35.
- Lauwerys JA, Neff K, Varış F. (1979) *Mukayeseli eğitim*. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Hans NA. (1949) *Comparative Education*. London: Routledge and Kegan Paul.
- Ültanır YG. (2012). Okulları yaratan düşünürler ve etkilerinin devamlılığı. İçinde: Aynal S. eds. *Karşılaştırmalı Eğitim Yansımaları*; s:48-50
- Yüksel İ, Sağlam M. (2012) *Karşılaştırmalı Eğitimde Araştırma Yaklaşımları, Yöntemleri ve Türleri*. İçinde: Aynal S. eds. *Karşılaştırmalı Eğitim Yansımaları*; s:33-34.
- Türkoğlu A. (1998) *Karşılaştırmalı Eğitim "Dünya Ülkelerinden Örneklerle"*, Baki Kitapevi.
- Stensaasen S. (1978). *Problems of Method in Comparative Physical Education*.
- Howell R, Howell ML, Toohey DP, Toohey MD. *Methodology in comparative physical education and sport*. London: Stipes. (1977).
- Anthony DWJ. (1966) *Comparative Physical Education*. İçinde: *Physical Education*. November.
- Bakioğlu A. (2014) *Karşılaştırmalı Eğitim Yönetimi* (2. Baskı). Ankara: Nobel.
- Huizinga J. (1950). *Homo Ludens: a Study of the Play-Element in Culture*. Boston: Beacon.
- Efe AR. (2010) *Avusturya Ve Türkiye'de Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği ve Antrenörlük Eğitimi Müfredatlarının Karşılaştırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ABD, Sakarya.
- Gök Y, Sunay H. (2010) Türkiye ve Fransa'da uygulanan spor yönetiminin kamu yönetimi açısından karşılaştırılması. *Sportre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, VIII (1): 7-16.
- Gülcan MG. (2010) *Avrupa Birliği ve Eğitim*. Ankara: Pegem Akademi.
- Harmandar D. (2010). *Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştirme programlarının incelenmesi: Türkiye-Belçika karşılaştırması*. (Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Ankara.
- Howell R, Howell ML, Toohey DP, Toohey MD. (1979). *Methodology in comparative physical education and sport*. London: Stipes.
- Howell ML, Mutimer BT. (1974) *Toward Comparative Physical Education and Sport*. Canadian Journal of History of Sport and Physical Education, V:32.
- Musa M. (2012) *Türkiye ve Çin'deki ilköğretim beden eğitimi dersi öğretim programlarının öğretmen görüşlerine göre karşılaştırmalı olarak incelenmesi*. Doktora tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Ana Bilim Dalı. Ankara.
- Öğüt EE, İmamoğlu AF. (2011). Almanya ve Türkiye'deki Spor Kulüplerinin Karşılaştırmalı Analizi - Türkiye'deki Spor Kulüplerinin Yapı Ve İşleyişine Yeni Bir Yaklaşım. *Spor Bilimleri Dergisi: Hacettepe Üniversitesi*, 22.2: 54-68.
- Penney D. Editorial Preface. *International Sport Studies*, 21(2): 1999.
- Semotiuk D. (2004) About the Society. *International Sports Studies*. 2004, (26) 1: p. 57-58.
- Şentürk HE (2016). *Avrupa Birliği Spor Eğitimi Temelinde Türkiye Spor Liselerinin İşlevsellik Açısından Durum Analizi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Manisa.
- Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi (TMOK) (2013). *Yüksek Performanslı Milli Olimpiyat Komitelerinin Karşılaştırmalı Analizi*. İstanbul: TMOK Yayınları.
- Vlček P. A (2011). Comparison of physical education (PE) development in the Czech Republic, Germany, and the USA-A historical perspective. *Acta Gymnica* 41.1 51-59.